

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τούτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

1821

2021

φωτ. Κ. Αναγνώστου

«Καὶ ἡ γῆ τό σπήλαιον τῷ Ἄπροσίτῳ προσάγει»

Τεύχος 61Β ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Παρουσίαση πρακτικῶν Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδος ΑΓ. ΑΓΓΕΛΗ (03.12.21).

Ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας κ. Gérard Larcher
στό Μουσείο τῆς Σφαγῆς τῆς Χίου (10.12.21).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ
ΑΡ. 61

Πρός

Τόν Ἱερόν Κληρόν

καί τόν εὐσεβῆ λαόν

τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως

«Θεός ἀνθρώποις ὤφθη ὅμοιος...

πτωχεύει σαρκί, ἵνα ἡμᾶς πλουτίσῃ»

(β' τροπάριον δ' ὠδῆς Κανόνος Ἀποδείπνου 24^{ης} Δεκεμβρίου).

Ἀγαπητοί Χριστιανοί,

Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν, δοξάζομεν καί προσκυνοῦμεν τόν Ἐνα ἐν Τριάδι Θεόν, διότι ἀξιοῖ πάντας ἡμᾶς νά ἐορτάσωμεν τήν Μητρόπολιν τῶν Ἑορτῶν, τήν Ἁγίαν Δεσποτικήν Ἑορτήν τῆς Θείας Ἐνανθρωπίσεως καί τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τό μέγα καί θαυμαστόν αὐτό γεγονός ἀποτελεῖ τήν συνέπειαν καί τήν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐνόρκου ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ πρός τήν ἀνθρωπότητα, ὅτι ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα θά προέλθῃ ἡ Ἀειπάρθετος, ἡ ὁποία θά γεννήσῃ τόν Σωτήρα, ὅστις «τούς τῆ πτώσει» τῆς βρώσεως «κλαπέντας ἀπάτη τοῦ ὄψεως» ἀπολυτρῶνει.

«Ὡμοσε Θεός, καί νῦν ἐκπεπλήρωκε,
φυλῆς Ἰούδα ἡμῖν, δούς τήν ἀειπάρθενον·
ἧς ἡ κοιλία ξύλον βλαστήσει ζωῆς,
θανατηφόρον βρώσεως, ἀπολυτρούμενον,
τούς τῆ πτώσει ταύτης ὑποκύψαντας
κλαπέντας ἀπάτη τοῦ ὄφραως»

(β' τροπάριον θ' ᾠδῆς α' Κανόνος Ὁρθρου 20^{ης} Νοεμβρίου).

Βεβαίως ἡ ἐνορκος ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ πρέπει νά ἐκληφθῆ ὡς ἀνθρωπομορφική ἀγιογραφική ἔκφρασις καί οὐχί ὡς ἐπιβεβλημένη ἔξωθεν ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ δι' ἀναγκαστικήν Ἐνανθρώπισιν τοῦ Λόγου. Ἀντιθέτως, ἡ Ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου εἶναι ἔκφρασις τῆς ἀπεράντου ἀγάπης τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν πεπτωκυῖαν ἀνθρωπότητα.

«Τόν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν
ρέυσαντα ἐκ παραβάσεως, ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς,
κλίνας οὐρανοὺς κατέβη, καὶ ᾤκησεν
ἐν μήτρᾳ παρθενικῇ ἀναλλοιώτως·
ἵνα ἐν αὐτῇ τὸν φθαρέντα Ἀδάμ ἀναπλάσῃ...»

(δ' τροπάριον Λιτῆς Ἑσπερινοῦ 25^{ης} Δεκεμβρίου).

Ὁ Θεός, λοιπόν, «καμπτόμενος» ἐκ τῆς πηγαίας Αὐτοῦ εὐσπλαχνίας καὶ μοναδικῆς φιλανθρωπίας, βλέπων τὸ καλύτερον πλάσμα Του, τὸν ἄνθρωπον, νά ὑποφέρει ἐν τῇ ἁμαρτία, τῇ φθορᾷ καὶ τῷ θανάτῳ, ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ Λόγου:

- ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ -

«Ὡ τῶν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἀρρήτων μυστηρίων!

Τίκεται Θεός, ἐπὶ γῆς δι' εὐσπλαχνίαν,

τὴν δουλικὴν εἰκόνα Ἐαυτῷ περιθέμενος,

ὅπως τῆς δουλείας ἀφαρπάσῃ τῆς τοῦ ἀλλοτρίου...»

(β' τροπῆριον στ' ᾠδῆς προεορτίου Κανόνος Ὁρθρου 18^{ης} Δεκεμβρίου).

Ὁ Χριστός, λοιπόν, πραγματοποιοῦν τὴν θέλησιν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ τὸ «γένος τῶν ἀνθρώπων, βουλόμενος σῶσαι ὁ ὑπεράγαθος, μήτραν ἐσκήνωσεν ἀπειρογάμου Παρθένου καὶ ἰδοῦ τεχθῆναι ἔρχεται» (γ' τροπῆριον α' ᾠδῆς Κανόνος Αποδείπνου 24^{ης} Δεκεμβρίου).

Συνεπῶς ὁ Κύριος ἐνηθρώπισεν «ἵνα τοὺς ἀνθρώπους λυτρώσῃται» ἐκ τῶν δεινῶν τῆς φθορᾶς, τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου· «ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον» καὶ «ἵνα θεώσῃ με καὶ πλουτίσῃ τὸν πτωχεύσαντα» ἕνεκεν τῆς παραβάσεως. Ἡ Ἐνανθρώπισις ἐγένετο εἰς τὸ «τόν πονηρόν συντριῖσαι, τοὺς ἐν σκότει φαντίσαι καὶ λῦσαι τοὺς δεσμίους», εἰς τὸ «ἀνακαινίσαι» τὸ ἀνθρώπινον «φθαρέν πονηροῦ συμβουλία ὄφραως», καὶ εἰς τὸ «τόν ἄνω κόσμον θέλων ἀναπληρῶσαι» διὰ τῆς ἐντάξεως τῶν ἀνθρώπων εἰς αὐτόν.

Τὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς σαρκώσεως, τὸ ὁποῖον «ἐπέφανεν ἡμῖν», εἶναι μέγα καὶ ἀνεξήγητον, «ἐκπλήττει νοῦν καὶ ἀκοήν», καταπλήττει τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀγγέλους, ὅμως «θέλγει τὸν δῆμον τῶν Ὁσίων» καὶ «εὐφραίνει τοὺς ἱερούς Πατέρας». Τὸ θαῦμα «ξενίζει πᾶσαν ἔννοιαν», «νοῦς βρότειος οὐ δύναται ἐννοῆσαι».

Παρά τὸ γεγονός, ὅμως, τῆς ἀδυναμίας μας, «ὁ Πατὴρ εὐδόκησεν, ὁ Λόγος σάργξ ἐγένετο», «ὡς οἶδεν, ὡς ἠθέλησε καὶ ὡς ἠδόκησεν».

Χριστιανοί μου!

Ἡ προσέγγισις εἰς τὸ μυστήριον αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὴν μεταφορὰν τοῦ νοῦ καὶ τῆς διανοίας μας εἰς τὸν τόπον, ὅπου συνετελέσθη τὸ μυστήριον: «ἐπάραντες τὸν νοῦν, ἐπὶ τῇ Βηθλεὲμ ἀναχθῶμεν τῇ διανοίᾳ, καὶ

- ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ -

κατιδόμεν τό ἐν τῷ Σπηλαίῳ μέγα μυστήριον» (β'στιχηρόν ἰδιόμελον Ἑσπερινοῦ 20^{ης} Δεκεμβρίου).

Ἀλλά διὰ νά προὑπαντήσωμεν ἀξίως ὡς οἱ Μάγοι τόν Γεννηθέντα Χριστόν, πρέπει νά ἐμφανισθῶμεν «δορυφοροῦντες τάς ἀρετάς», διότι ἡ ἔλλειψις τῶν ἀρετῶν ἐξασθενεῖ τήν δύναμιν τῆς ψυχῆς νά ἀναχθῆ εἰς πνευματικά ὕψη. Πρέπει νά ἀγωνισθῶμεν κατὰ τῶν παθῶν τῆς σαρκός καί νά ἀρνηθῶμεν τά τοῦ κόσμου τερπνά. Νά καθιστῶμεν ἑαυτούς, δι' ἔργων ἀγαθῶν, ἀξίους τῶν δωρεῶν τῆς Θείας Οἰκονομίας:

«Ἀπό βλεφάρων ῥαθυμίας ὕπνον πάντα ...τινάξωμεν· ἐν προσευχῇ δέ γρηγορῶμεν, πειρασμούς ἀποτρέποντες τοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ», ὥστε νά «δειχθῶμεν, σὺν Πιοιμέσι θεαταί τῆς δόξης Χριστοῦ τεχθέντος».

Ἡ προσοικειώσις τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ γίνεται μετὰ τῶν Μάγων διὰ τοῦ «τριῦλου δώρου»: «ἀρετὴν ἀσκήσαντες, νεκρῶσαι τὰ πάθη, καί ἐν ἐγκρατεία σπεύσαντες».

Δι' αὐτοῦ τό τρόπου δυνάμεθα νά προσφέρωμεν εἰς τόν Χριστόν εὐχαρίστως ἀρετάς ἀντί μύρου διότι:

«ἦλθεν ἡ προσδοκία τῶν Ἐθνῶν·

ἦλθεν καί ἔσωσεν ἡμᾶς».

(α' τροπᾶριον Λιτῆς Ἑσπερινοῦ 25^{ης} Δεκεμβρίου).

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2021

ΜΕΤΑ ΠΑΤΡΙΚΩΝ ΕΥΧΩΝ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΜΑΡΚΟΣ

Αριθμ. Πρωτ.773

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ
ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοί συλλειτουργοί καί εὐλογημένα τέκνα,

Φθάσαντες καί πάλιν εἰς τήν πάμφωτον ἑορτήν τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ ἐπισκεψαμένου ἡμᾶς ἐξ ὕψους Σωτήρος Χριστοῦ, δοξάζομεν ἐν ψαλμοῖς καί ὕμνοις τό ὑπερουράνιον ὄνομα Αὐτοῦ. Ἡ Ἐνανθρώπησις τοῦ προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι «τῆς σωτηρίας ἡμῶν τό κεφάλαιον», τό ὑπέρογον «ἀεὶ μυστήριον» τῆς θεανθρωπίνης κοινωνίας. Ὁ Θεός, ὡς λέγει μέ ὑπέροχον τρόπον ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, «ὡς φιάνθρωπος ἐκ τῆς ἀνθρώπου οὐσίας ἀληθῶς ἄνθρωπος γεγονώς, τόν τοῦ πῶς ἄνθρωπος γέγονε τρόπον μένει διὰ παντός ἔχων ἀνέκφραντον ὑπὲρ ἄνθρωπον γάρ γέγονεν ἄνθρωπος»¹.

Ἡ θεία Ἐνσάρκωσις, ὁμοῦ μετά τῆς φανερώσεως τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλύπτει καί τήν ἀλήθειαν καί τόν τελικόν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, τήν κατά χάριν θέωσιν. Θεολογικώτατα, ὁ Ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας

¹ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια διάφορα Θεολογικά καί Οἰκονομικά περὶ ἀρετῆς καί κακίας, ἑκατοντῆς πρώτης, ΙΒ', PG 90, 1184.

διακηρύσσει ότι ο Χριστός «τὸν ἀληθινὸν ἄνθρωπον καὶ τέλειον πρῶτος καὶ μόνος ἔδειξεν»². Ἐκτοτε, ὁ τιμῶν τὸν Θεὸν ὀφείλει νὰ σέβεται καὶ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ ὑποτιμῶν τὸν ἄνθρωπον ἀσεβεῖ πρὸς τὸν Θεόν, τὸν προσλαβόντα τὴν ἡμετέραν φύσιν. Ἐν Χριστῷ, ὁ λόγος τῆς θεολογίας περὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἔνσαρκος Θεία Οἰκονομία ἀναιρεῖ ὀριστικῶς τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὡς δυνάστου, τιμωροῦ καὶ ἀντιπάλου τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός εἶναι πανταχοῦ, πάντοτε καὶ ἐν παντί ἡ ἄρνησις τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ὑπερασπιστής τῆς ἐλευθερίας του. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἡ σὰρξ τὴν ὁποῖαν ἀνέλαβεν ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ³, ἐκπροσωπεῖ, ἐκφράζει καὶ διακονεῖ αὐτὸ τὸ πανσωστικὸν μυστήριον τῆς θεανθρωπινότητος.

Μέ λάβαρον τὴν ἐν Χριστῷ «ἄλλην πλᾶσιν» τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνακαίνισιν συμπάσης τῆς κτίσεως, ἡ Ἐκκλησία δίδει καὶ σήμερον τὴν καλὴν μαρτυρίαν ἐναντι ὄλων τῶν ἐξελίξεων, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας, βιοῦσα καὶ κηρύττουσα τὴν ἀλήθειαν τῆς γνησίας πνευματικῆς ζωῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. Διδούσα λόγον «περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»⁴, οὐδόλως θεωρεῖ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν ὡς τὴν νέαν ἀμαρτόζωον Νινευί, ἐπικαλουμένη ὡς ὁ Ἰωνᾶς τὴν θεῖαν μὴνιν ἐπ' αὐτόν καὶ τὸν ἀφανισμόν του, ἀλλὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωσιν αὐτοῦ. Ἀπαιτεῖται εἰς τὴν ἐποχὴν μας ποιμαντικὴ φαντασία, διάλογος ὄχι ἀντίλογος, μετοχή ὄχι ἀποχή, συγκεκριμένη

² Νικολάου Καβάσιλα, *Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς*, PG 150, 680-81.

³ Πρβλ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλία πρὸ τῆς ἐξορίας*, PG 52, 429.

⁴ Πρβλ. Α' Πέτρ. γ', 15.

πραΐς ὄχι ἀπόκοσμος θεωρία, δημιουργική πρόσληψις ὄχι γενική ἀπόρριψις. Ὅλα αὐτά δέν λειτουργοῦν εἰς βάρος τῆς πνευματικότητος καί τῆς λατρευτικῆς ζωῆς, ἀλλά ἀναδεικνύουν τήν ἀδιάσπαστον ἐνότητα τῆς λεγομένης «καθέτου» καί «ὀριζοντίου» διαστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας καί μαρτυρίας. Πιστότης εἰς τήν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἐγκλωβισμός εἰς τό παρελθόν, ἀλλά ἀξιοποίησις τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος προσφυῶς ἐν τῷ παρόντι.

Καί κατά τό παριπεῦον ἔτος, ἡ πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ Covid – 19 ἐταλάνισε τήν ἀνθρωπότητα. Δοξάζομεν τόν Θεόν τοῦ ἐλέους, τόν κρατύναντα τούς εἰδικούς ἐπιστήμονας εἰς τήν ἀνάπτυξιν ἀποτελεσματικῶν ἐμβολίων καί ἄλλων φαρμάκων διά τήν ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως καί καλοῦμεν ὅσους πιστούς δέν ἔχουν ἀκόμη ἐμβολιασθῆ νά τό πράξουν, πάντας δέ νά ἀκολουθοῦν τά προτεινόμενα ὑπό τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν μέτρα προστασίας. Ἡ ἐπιστήμη, ἐφ' ὅσον λειτουργεῖ ὡς διάκονος τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι πολύτιμον δῶρον τοῦ Θεοῦ. Ὅφειλομεν νά δεχώμεθα εὐγνωμόνως τό δῶρον καί νά μή παρασυρῶμεθα ἀπό τās ἀνευθύνους φωνάς τῶν μή ἐπαϊόντων καί τῶν αὐτοανακηρυχθέντων εἰς ἐκπροσώπους τοῦ Θεοῦ καί τῆς γνησίας πίστεως «πνευματικῶν συμβούλων», αὐτοαναφωρομένων ὁμως οἰκτρῶς, λόγῳ τῆς ἀπουσίας ἀγάπης πρὸς τόν ἀδελφόν, τήν ζωήν τοῦ ὁποίου ἐκθέτουν εἰς μέγαν κίνδυνον.

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα,

Μέ ἀμετακίνητον πίστιν ὅτι τήν ζωήν ἐκάστου ἐξ ἡμῶν καί τήν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης κατευθύνει ὁ Θεός

τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης, προσβλέπομεν εἰς ἓν αἴσιον 2022, τό ὅποιον, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐξωτερικῶν δεδομένων καί τῶν ἐξελίξεων, θά εἶναι δι' ἡμᾶς πάντας ἔτος σωτήριον, ἐφ' ὅσον καί κατ' αὐτό τήν πορείαν τῶν πραγμάτων κατευθύνει ὁ φιλανθρώπως πάντα οἰκονομῶν Χριστός, «ὅς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν»⁵.

Τοῦ Κυρίου εὐδοκοῦντος, κατά τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα τοῦ ἐπερχομένου ἔτους, θά πραγματοποιηθῇ ἐν τῷ πανσέπτῳ καθ' ἡμᾶς Κέντρῳ, ἡ τελετή Καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου. Θεωροῦμεν ἀνεπανάληπτον θείαν δωρεάν πρὸς τήν ἡμῶν Μετριότητα, ὅτι θά ἀξιοθῶμεν νά προστώμεν τῆς πανηγυρικῆς καί κατανυκτικῆς αὐτῆς τελετουργίας διά τετάρτην φοράν κατά τήν διάρκειαν τῆς ταπεινῆς ἡμῶν Πατριαρχίας. Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν!

Μέ αὐτά τά αἰσθήματα, προσκυνοῦντες εὐσεβοφρόνας τό ἐν Βηθλεέμ τεχθέν παιδίον Ἰησοῦν, στρέφομεν τήν σκέψιν ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐκεῖσε ἀδελφούς Χριστιανούς μας καί προσευχόμεθα διά τήν εἰρηνικὴν καί ἀρμονικὴν συνύπαρξιν ὄλων τῶν διαβιούντων εἰς τήν Ἁγίαν Γῆν.

Ἐπί δέ τούτοις, εὐχόμεθα πᾶσιν ὑμῖν, τοῖς ἐγγύς καί τοῖς μακρὰν, εὐλογημένον τό Ἅγιον Δωδεκαήμερον, ὑγιερὸν δέ, καλλίκαρπον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς καί μεστόν θείων δωρημάτων τόν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου, Ὡ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Χριστοῦγεννα ,βκα'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

⁵ Α' Τιμ. β', 4.

1821 - 2021
200 Χρόνια
Χριστός και Έλλάς
(ΙΑ')

Ευλόγημένη ή Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διότι μᾶς ἐχάρισε τὸ σωτήριο ἐτος 2021, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐορτάζομεν τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας (1821), ὃ ὁποῖος ἐγένετο «γιατὸ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν».

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἐορτασμοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον 2021 ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἐπραγματοποίησεν τὰς ἑξῆς ἐκδηλώσεις:

α) Μὲ τὴν Χάριν καὶ τὴν βοήθεια τῆς Τρισηλίου Θεότητος καὶ στο πλαίσιο τῆς τιμῆς τῶν Νεομαρτύρων κατὰ τὸ ἐπετειακὸ τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐτος 2021, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ τοῦ Ἀργείου τοῦ Ἱατροῦ.

Ἐπίκεντρο τοῦ ἐορτασμοῦ ὁ Ἱερός Ναός Ἁγ. Μάρκου Βροντάδου, ὅπου φυλάσσεται τεμάχιον ὑφάσματος ἐμπεποτισμένον στό αἷμα τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Τὸ ἱερό αὐτὸ σέμνωμα ἐφυλάσσετε στὴν οἰκία τοῦ ἀοιδίμου Πρωτοπρεσβυτέρου Μάρκου Ἁγ. Βασιλάκη. Ἡ πρωτότοκη θυγατέρα του Πολυξένη Ἀνδρεάδη τὸ ἐδώρισε στὸν ἐγγονό του Μᾶρκον Ἁγ. Βασιλάκην, νῦν Μητροπολίτην Χίου κ. Μᾶρκο, ὃ ὁποῖος τὸ προσέφερε στὸν Ἱερό Ναό Ἁγίου Μάρκου Βροντάδου, διὰ τῶν ὁδῶν τῆς ἐνορίας τοῦ ὁποῖου διῆλθεν ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς μετὰ τὸ προσκύνημά του στὸν τάφο τοῦ Ἁγ. Μακαρίου καὶ πρό τοῦ μαρτυρικοῦ του θανάτου, τὸν ὁποῖον μάλιστα ἐπροφήτευσεν εὐρισκόμενος στὴν ἐνορία Ἁγ. Μάρκου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης 2 Δεκεμβρίου 2021 ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὸς Μέγας Ἐσπερινὸς χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων Ἀντανίου Παλαιοῦ, Ἰωάννου Μπογῆ, Γεωργίου Λούρου, Κωνσταντίνου Βιτάκη, Ἀλεξάνδρου Μπογῆ καὶ Θεοφίλου Τσιγκαλάγη, ἐνῶ ἔψαλαν οἱ

Ἱεροψάλτες Σταῦρος Στεῖρος καί Δημήτριος Λιός. Μεταξύ τῶν πιστῶν ἦταν καί ἡ Πρόεδρος τοῦ Δ.Δ. Βροντάδου κ. Μαριάννα Πελαντή καί ἡ Δρ Ἱστορίας κ. Αθηνᾶ Λουτράρη. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐκήρυξε τόν Θεῖο λόγο βάσει τοῦ τροπαρίου «*Συμπρεσβευτάς σοι παράλαβε, ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Θεόν, τοὺς πρὸς σοῦ ἀγγελῶννυμε, ὧδε ἐναθλήσαντας, σὺν Μυρώπῃ Ἰσίδωρον, σὺν τῇ Μαρκέλλῃ, τὸν δεσμοφύλακα, σὺν Θεοφίλῳ, καὶ τὸν Νικόλαον, καὶ σὺν τῷ Μανουήλ, τὸν Νικήταν Μᾶρκον τε, καὶ τὴν σεπτὴν, Ματρῶναν καὶ στήσατε, λοιμοῦ τὴν ἔφοδον.*».

Ανεφέρθη τόσο στὴν θέση τοῦ Ἀγ. Ἀγγελῆ στὴν χορεία τῶν ἐν Χίῳ διαλαμπάντων Ἀγίων, ὅσο καί, μέ δεδομένη τὴν ιδιότητά του ὡς Ἱατροῦ, στὴν σχέση Ἐκκλησίας καί Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης σύμφωνα μέ τὴν Ἁγία Γραφή καί τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἐπισημαίνοντας τὴν πεπλανημένη ἀντίληψη πού παρουσιάζεται αὐτὴ τὴν περίοδο ἀκόμη καί ἀπὸ θρησκευτικῶν κύκλων.

Τὴν Παρασκευή 3 Δεκεμβρίου ἐτελέσθη ὁ Ὁρθρος καί ἡ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Χίου κ. Μάρκου μέ τὴν συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων Ἀντωνίου Παλαιοῦ, Ἰωάννου Μπογῆ, Ἰωάννου Μουσαῖ, Κωνσταντίνου Βιτάκη, Ἀλεξάνδρου Μπογῆ, Θεοφίλου Τσιγκαλάγη καί τοῦ Ἱερολογιωτάτου Ἀρχιδιακόνου Ἀποστόλου Λάρδα ἐνῶ ἔψαλαν οἱ Ἱεροψάλτες Σταῦρος Στεῖρος, Δημήτριος Λιός καί Κωνσταντῖνος Γανιάρης. Ὁ Σεβασμιώτατος Χίου στό Θεῖο Κήρυγμα ἀνεφέρθη στὴν ἐπίδραση τῶν Νεομαρτύρων γιὰ τὴν διατήρηση τῆς ιδιοπροσωπίας τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καί τὴν θεμελίωση τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821.

Ἐν συνέχεια στὴν Βιβλιοθήκη τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν "ΑΓΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ" ἐγινε ἡ παρουσίαση τοῦ τόμου τῶν Πρακτικῶν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέ θέμα τόν ΑΓΙΟ ΑΓΓΕΛΗ, πού ἔλαβε χώρα τό 2013 στὴν ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τό μαρτύριό του (1813) μέ ὁμιλητές τότε:

Τόν κ. Στέφανον Ἡμελλον, Ἀκαδημαϊκός, Ὁμότιμο Καθηγητὴ Λαογραφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Αθηνῶν καί θέμα εἰσηγήσεώς του: "ΠΑΡΑΤΗΡΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ ΤΟΥ ΕΝ ΧΙΩ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΓΓΕΛΗ (3 ΔΕΚ.)", τόν Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερο κ. Ἀδαμάντιον Αὐγουστίδην, Ἀναπληρωτὴ

Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ψυχίατρο καὶ θέμα εἰσηγήσεώς του: "ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ", τόν κ. Ἰωάννην Πολέμην, Καθηγητὴ Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ θέμα εἰσηγήσεώς του: "ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΑΛΟΤΗΤΟΣ ΣΕ ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΑ", τόν κ. Ἀνδρέαν Μιχαηλίδην Διδάκτορα Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, νῦν Βουλευτὴν Χίου καὶ θέμα εἰσηγήσεώς του: "Ἡ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΓΓΕΛΗ ΤΟΥ ΑΡΓΕΙΟΥ. Τὸ δυσδιάκριτο τῆς κατὰ Χριστὸν Σαλότητος ἀπὸ τὴν ψυχοπαθολογικὴ συμπτωματολογία. Ἡ περίπτωση τοῦ Αγίου Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ τοῦ Ἀργείου.", τόν κ. Ἀντώνιον Παναγιώτου, Καθηγητὴ Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ θέμα εἰσηγήσεώς του "Ὁ ΑΓΙΟΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΓΓΕΛΗΣ ΩΣ ΦΟΡΕΥΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΥΠΟΔΟΥΛΟΥ ΓΕΝΟΥΣ", τὴν κ. Μυρσίνην Ἀναγνώστου, Διδάκτορα Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ θέμα εἰσηγήσεώς της: "Ὁ ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Ο ΧΙΟΣ: Ο ΒΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΓΓΕΛΗ" καὶ τόν κ. Μιχαὴλ Στρομπάκη, Ἐπίκουρο Καθηγητὴ Ἱστορικῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας ΠΑΕΑΚ καὶ θέμα εἰσηγήσεώς του: "ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ-ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΓΓΕΛΗ."

Στὴν παρουσίαση τῶν Πρακτικῶν μετὰ τὴν Προσευχὴ ὁ Χίος Ἱεράρχης ἀνεφέρθη στό Συνέδριον ἀλλὰ καὶ στὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας νά ἀγκαλιάζει τὴν Παιδείαν καὶ τὴν μάθησιν. Τόν τόμο ἐπαρουσίασαν ὁ Θεολόγος κ. Βασίλειος Βοξάκης καὶ ὁ Ἱατρός κ. Δημήτριος Ἀφενδούλης. Παρόντες ἦταν μεταξύ ἄλλων: ὁ Πρωτοπρ. κ. Δημήτριος Γεόμελος, Γεν. Ἀρχιερ. Επίτροπος τῆς Ἱ.Μ. Χίου, ὁ θεματικὸς Ἀντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Χίου Παιδείας καὶ Δία Βίου Μαθήσεως κ. Στυλιανὸς Καμπούρης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Χίου κ. Παῦλος Καλογεράκης, ὁ Ἀντιδήμαρχος Ὀμηρουπόλεως κ. Ἰσίδωρος Ντομάτας, ἡ Πρόεδρος τοῦ Δ.Δ. Βροντάδου κ. Μαριάννα Πελαντῆ, ὁ Προϊστάμενος τῆς Διευθύνσεως Δευτεροβάθμιου Ἐκπαιδεύσεως Χίου κ. Αἰμιλιανὸς Εὐαγγελινός, ἡ

Εκπαιδευτικός καί πρ. Προϊσταμένη τῆς Διευθύνσεως Δευτεροβαθμίου Εκπαιδύσεως Χίου κ. Εὐτυχία Βλυσίδου, ἡ Δρ. Ἱστορίας κ. Αθηνᾶ Λουτράρη καί ἡ βιβλιοθηκονόμος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν "ΑΓΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ" κ. Ἀργυρώ Σουρέλα.

Ὁ κ. Βοξάκης εἶπεν: «Πρὶν ἀπὸ 208 ἔτη, στίς 3 Δεκεμβρίου, μία ἡμέρα ὅπως ἡ σημερινή, ἡ Χιακὴ γῆ δεχόταν εὐγνώμονα τὸ μαρτυρικό αἷμα τοῦ Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ τοῦ Ἀργείου, ἐνῶ ταυτόχρονα ὁ Κύριός μας τὸν κατέτασσε στὴ χορεία τῶν καλλινίκων Μαρτύρων Του. Ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς μέ τὴν ὁμολογία πίστεως στὸν Χριστὸ ἀξιώθηκε ἀπὸ Αὐτὸν τοῦ μαρτυρίου καί ἀναδείχθηκε ὡς ἓνας ἀκόμη πνευματικός ἀθλητὴς στεφανηφόρος καί στάθηκε ἰσάξια μεταξὺ τῶν ἄλλων Νεομαρτύρων, ἀλλὰ καί τῶν ἀρχαίων Μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐνας ἀκόμη ὑπέρλαμπρος φωστήρας μέ τὴ Χάρη τῆς Ἁγίας Τριάδος προστέθηκε στὸ νοητὸ στερέωμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς ἐκούσια ἐκλινε τὴν κεφαλὴ του στὴν ὑψωμένη σπάθη τοῦ Τούρκου δημίου. Ἀπώλεσε τὴν πρόσκαιρη ἐπίγεια ζωὴ του, γιὰ νὰ κερδίσει τὴν ἀτελεύτητη χαρὰ τοῦ Παραδείσου. Ὁ κάθε Μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ εἴτε παλαιός εἴτε νέος μέ τὸ μαρτύριό του δέν μετέχει μόνο στὸν θάνατο, ἀλλὰ καί στὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Γίνονται Μάρτυρες Χριστοῦ, ἀλλὰ καί μιμητές Του γι' αὐτὸ καί τὸ κάθε μαρτύριο, μὴδὲ αὐτὸ τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ ἐξαιρουμένου, εἶναι Χριστομίμητο.

Ὁ Απόστολος Παῦλος μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι «*ἡμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦειν, ἀλλὰ καί τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν*». Δηλαδή τὸ Μαρτύριο τοῦ αἵματος, ἀλλὰ καί τῆς συνειδήσεως εἶναι ἡ ὕψιστη τιμὴ πού ἐπιφυλάσσει ὁ Χριστός στοὺς ἀληθινὰ καί γνησίως πιστεύοντες. Στούς Βίους τῶν Νεομαρτύρων γίνεται φανερό ὅτι πρῶτα αὐτοὶ βίωσαν τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως καί ἔπειτα ἀκολουθοῦσε τὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος. Μέ τὸ Μαρτύριό τους ἀπέπλυναν τὰ ὅποια σφάλματα καί τίς ἐλλείψεις πού εἶχαν ὡς ἄνθρωποι, ἀκόμη καί τὴν ἐξόμωσή τους, ὅπως συνέβη στὴν περίπτωση τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ.

Ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς ἀνήκει στὴν ἁγιασμένη χορεία τῶν Νεομαρτύρων, ἐκείνων τῶν χιλιάδων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, πού ἀπὸ τὴν Ἄλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί σέ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ἔχυσαν τὸ αἷμα τους καί μαρτύρησαν γιὰ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Νεομάρτυρες

ἀποτέλεσαν μία ἀτελείωτη παράταξη ἥρωικῶν ὀπλιτῶν τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι στό δελεαστικό δίλημμα: ἄρνηση τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἢ θάνατος, θαρραλέα καί χωρίς τόν παραμικρό δισταγμό προτίμησαν τόν σωματικό θάνατο γιά νά ἀποφύγουν τόν πνευματικό. Πολλούς ἀπό αὐτούς τό ἔλεος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μας τούς ἔκανε γνωστούς, γιά νά ἐπικαλούμεθα τίς πρεσβείες τους καί νά ὠφελοῦμεθα πνευματικά μελετώντας τόν Βίο τους, ἀλλά ἴσως οἱ περισσότεροί τους παραμένουν ἄγνωστοι σέ ἐμᾶς, ἀλλά γνωστοί στόν Θεό. Αὐτοί ὀνομάσθηκαν ἀπό τόν Ἅγιο Νικόδημο τόν Ἁγιορείτη «οἱ νέοι οὗτοι Μάρτυρες». Ἀξίζει ἐπίσης νά ἐπικαλεσθοῦμε τά ἀναφερόμενα γιά τούς Νεομάρτυρες τόν 17ο αἰώνα ἀπό τόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Νεκτάριο: «οὐκ ἔστι πόλις καί τόπος ὅπη τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν, οὐ προχέονται ὑπέρ τῆς εὐσεβείας τά αἵματα. καί μειράκια ἐωράκαμεν πρό ὀλίγων ἐτῶν τῇ τομῇ τῆς μαχαίρας ἀφόβως ὑποκλίναντα τόν αὐχένα».

Οἱ Νεομάρτυρες εἶναι ἡ δόξα καί τό περιφανές καύχημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Αποτελοῦν πολύτιμους πνευματικούς «ἀδάμαντες», ἰσάξιους τῶν Μαρτύρων τῶν διωγμῶν τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης γράφει σχετικά: «Δίῳτι πολλούς τοῖς παλαιοῖς ἐφαμίλλοις ἀγίους καί ὁ ὕστερον ἀνέδειξε χρόνος». Συγκρίνοντας τά ἀγιολογικά κείμενα τῶν ἀρχαίων Μαρτύρων μέ αὐτά τῶν Νεομαρτύρων, ἐντοπίζονται τόσες πολλές ὁμοιότητες στά θέματα τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, τῆς παρηρησίας, τῶν βασανιστηρίων, τοῦ μαρτυρίου καί ἄλλες, ὥστε νά ἐπιβεβαιώνεται τό γεγονός ὅτι οἱ Νεομάρτυρες ὑπῆρξαν ἄξιοι μιμητές τῶν παλαιῶν Μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως πολύ σωστά παρατήρησε καί κατέγραψε ἓνας ἀλλόδοξος Χριστιανός, ὁ ὁποῖος ἦταν Πρόξενος τῆς Ἀγγλίας στή Σμύρνη: «Καί ὅταν καταδικάζονταν σέ θάνατο (οἱ Νεομάρτυρες) βᾶδιζαν πρός τό μαρτύριο μέ τήν ἴδια χαρά καί ὑπέφεραν μέ τήν ἴδια σταθερότητα τῶν πρώτων μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας, θυσιάζονταν κάθε ἡμέρα ὑπερασπίζοντας τήν ἀλήθεια τοῦ Χριστιανισμοῦ». Ὁ ἀείμνηστος Καθηγητής Ἀντώνιος Παπαδόπουλος πολύ εὐστοχα εἶχε ἐπισημάνει: «Ἅγιοι, νεομάρτυρες, ὀσιομάρτυρες, κρυφά σχολειά, σταθηκαν εὐλογία ὄχι μόνο γιά τήν ἐποχή ἐκείνη, ἀλλά καί γιά τίς κατοπινές γενεές τῶν Ὁρθοδόξων...».

Δυστυχῶς ὅμως στίς ἡμέρες μας τόσο ὁ Νεομάρτυς Ἀγγελῆς, ὅπως καί πολλοί ἄλλοι ἀπό τούς Νεομάρτυρες εἶναι ἄγνωστοι ἐντελῶς ἀπό ἕνα μέρος τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλά καί στήν περίπτωση πού εἶναι γνωστό τουλάχιστον τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ καί ἡ ἡμερομηνία ἑορτασμοῦ του, ἀγνοεῖται ὁ Βίος καί τό Μαρτύριό του ἀπό πάρα πολλούς, ἀκόμη καί εὐσεβεῖς Χριστιανούς. Αὐτή τήν ἄγνοια ἤλθε νά θεραπεύσει στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, ἡ θεοφιλῆς πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου, ὁ ὁποῖος κινήθηκε δραστήρια, προκειμένου νά ὀργανώσει τό 2013 – ὅποτε καί συμπληρώνονταν 200 ἔτη ἀπό τό Μαρτύριο τοῦ Ἁγίου – τόν πανηγυρικό ἑορτασμό τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου μέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο, ἀλλά καί ἄλλες ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες θά ἀπέδιδαν τήν πρέπουσα τιμή καί θά πρόβαλαν τόν Ἅγιο Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ τόσο στά πλαίσια τῆς τοπικῆς Χιακῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί στούς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξους Ἕλληνες. Στά πλαίσια τῶν ἐπετειακῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας ὀργάνωσε καί Ἐπιστημονική Ἡμερίδα μέ θέμα «Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Ἀγγελῆς ὁ Ἀργεῖος, ὁ ἐν Χίῳ ἀθλήσας». Ἡ Ἡμερίδα πραγματοποιήθηκε μέ ἐπιτυχία τό Σάββατο 28 Σεπτεμβρίου 2013 στήν αἴθουσα Συνεδρίων τοῦ Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Δήμου Χίου. Τίς ἐργασίες τῆς Ἡμερίδος προλόγισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκος, ὁ ὁποῖος καί προήδρευσε τῶν τριῶν Συνεδριῶν της. Σ' αὐτήν ἔλαβαν μέρος ἑπτά ἐκλεκτοί εἰσηγητές, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καθηγητές Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν.

Μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί τίς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ τόν Δεκέμβριο τοῦ 2020 ἐπιτεύχθηκε ἡ ἔκδοση τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐπιστημονικῆς αὐτῆς Ἡμερίδος. Τό βιβλίο αὐτό ἔχει ὡς τίτλο «Πρακτικά Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδος, ἐπί τῆ συμπληρώσει 200 ἐτῶν ἀπό τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ τοῦ Ἀργείου τοῦ ἐν Χίῳ ἀθλήσαντος». Ἐτοι παραδόθηκε στό ἀναγνωστικό κοινό ἕνα ἰδιαίτερος ἀξιόλογο, ἀλλά καί σπάνιο, ὅσον ἀφορᾷ τό περιεχόμενό του, βιβλίο. Αὐτό δέν ἀπευθύνεται μόνο πρός τούς Ἱερωμένους καί τούς ἐνασχολούμενους μέ τή Θεολογία καί τήν Ἱστορία, ἀλλά φιλοδοξεῖ νά βοηθήσει τόν κάθε φιλοάγιο πιστό

πρωταρχικά νά γνωρίσει καλύτερα τόσο τόν Άγιο Αγγελῆ, καί δευτερευόντως νά προσεγγίσει βαθύτερα τό λαμπρό αυτό κεφάλαιο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἱστορίας, πού λέγεται Νεομάρτυρες.

Πρόκειται γιά ἕναν συνηθισμένου σχήματος τόμο, μέ μαλακό ἐξώφυλλο, προσεκτικά βιβλιοδετημένο. Εἶναι ἐκτυπωμένος σέ 1.000 ἀντίτυπα, ἀπό τόν γνωστό Χιακό ἐκδοτικό οἶκο Ἄλφα Πί, γιά λογαριασμό τῶν ἐκδόσεων «Κατάρτισις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου. Οἱ σελίδες του ἀπό χάρτο ἀρίστης ποιότητος, εἶναι καλοτυπωμένες καί τά κείμενα εἶναι σέ πολυτονικό σύστημα. Τό ἐξώφυλλο κοσμεῖται μέ παλαιά ἀγιογραφία τοῦ Ἁγίου Αγγελῆ, ἔργο τῆς Σκήτης τῶν Ἁγίων Πατέρων. Σ' αὐτήν παριστάνεται ὁ Ἅγιος νά κρατεῖ μέ τό δεξιό του χέρι μικρό Σταυρό, σύμβολο τοῦ μαρτυρίου του, καί στό ἀριστερό χέρι ἱατρικό κιβωτίδιο, γιά νά ἐνθυμίζει τό κοσμικό του ἐπάγγελμα. Ἐνας ἄγγελος δίπλα στήν κεφαλή του, τόν στεφανώνει μέ τόν στέφανο τῆς ζωῆς, πού προσφέρει ὁ Κύριος σ' αὐτούς πού παραμένουν σ' Αὐτόν πιστοί ἄχρι θανάτου. Στό ὀπισθόφυλλο ὑπάρχει τμήμα ἀπό τό προλογικό κείμενο τοῦ Σεβασμιώτατου, προκειμένου νά ἐνημερώσει τόν ἀναγνώστη, ἀκόμη καί αὐτόν πού τυχαῖα θά πιάσει τό παρόν βιβλίο στά χέρια του, γιά τό περιεχόμενό του. Τίς σελίδες τοῦ βιβλίου κοσμοῦν φωτογραφίες τόσο ἀπό τό Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Ἱ. Ναό Ἁγίου Μάρκου Βροντάδου ὅσο καί ἀπό τήν αἴθουσα Συνεδρίων στό Ὀμηρεῖο Πνευματικό Κέντρο τοῦ Δήμου Χίου, ὅπου πραγματοποιήθηκε ἡ Ἐπιστημονική Ἡμερίδα, καθῶς καί ἡ ἀφίσα τῆς. Στίς πρῶτες σελίδες του ὑπάρχει μία σπάνια φωτογραφία ἀπό τό ἐσωτερικό μικροῦ μεταλλικοῦ Σταυροῦ, στόν ὁποῖο φυλάσσεται τεμάχιο ὑφάσματος ἐμποτισμένο μέ τό μαρτυρικό αἷμα τοῦ Ἁγίου Αγγελῆ. Ἀκολουθεῖ κείμενο, στό ὁποῖο μέ καλλιπέεια καί μεστό θεολογικό λόγο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος προλογίζει τή νέα αὐτή ἔκδοση. Στό κείμενο αὐτό ἐπεξηγεῖται τό νόημα τοῦ ὄρου Νεομάρτυρες καί τονίζεται ἡ μεγάλη προσφορά τους πρὸς τήν Ἐκκλησία. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νά διαβάσω ἀπό τόν Πρόλογο τοῦ Σεβασμιωτάτου ἕνα πολύ μικρό ἀπόσπασμα, πού ὅμως ἀποδίδει σέ ὅλο της τό εὖρος τήν τεράστια συμβολή τοῦ νέφους τῶν Νεομαρτύρων πρὸς τοὺς ὁμοδόξους ἀδελφούς τους, ἀλλά καί ταυτόχρονα στό Ἑλληνικό Ἔθνος: «Ἡ

θυσία τῶν Νεομαρτύρων ἦταν τόσο συγκλονιστικό γεγονός, ὥστε συνετάρασσε ὅλους τοὺς Χριστιανούς, παράλληλα δέ τοὺς ἐνίσχυε ἀπέναντι στὴν καταπιεστικὴ συμπεριφορά τῶν Τούρκων, καὶ ὅσοι εἶχαν εὐαισθησία σέ θέματα πίστεως ἐνεδυναμοῦντο καὶ ἐνεθαρρύνοντο νά ὁμολογήσουν τὴν πίστη τους εἰς Χριστόν». Μέσα στίς 110 σελίδες τῆς ἐκδόσεως τῶν πρακτικῶν ἔχουν κατανεμηθεῖ οἱ εἰσηγήσεις μέ τὴ σειρά πού εἶχαν κατὰ τὴ διάρκεια τῶν τριῶν Συνεδριῶν τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδος.

Στό σημεῖο αὐτό θά προσπαθῆσω νά σᾶς παρουσιάσω συνοπτικά τὰ βασικότερα σημεῖα τῶν εἰσηγήσεων αὐτῶν, ἔτσι ὥστε ἀφενός νά σᾶς προσφέρω μία μικρὴ γεύση τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου καὶ ἀφετέρου νά σᾶς κεντρίσω τό ἐνδιαφέρον, γιά νά τό διαβάσετε. Διότι, ὅσο κι ἂν κοπίασα, γιά νά μὴν ἀδικήσω τὰ ἀξιόλογα αὐτά κείμενα, καμμία περιληπτικὴ ἀπόδοσή τους δέν μπορεῖ νά συγκριθεῖ μέ τὴν ἀνάγνωση τοῦ αὐθεντικοῦ κειμένου.

Τό πρῶτο κείμενο τοῦ τόμου αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. Στεφάνου Ἡμελλου, Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ὁμοτίμου καθηγητοῦ τῆς Λαογραφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ τίτλος τῆς εἰσηγήσεώς του ἦταν «Παρατηρήματα εἰς τόν Βίον καὶ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἐν Χίῳ Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ». Ἡ εἰσήγηση τοῦ κ. καθηγητοῦ ἀποτελεῖται, ὅπως ἐξάλλου ἀναφέρεται καὶ στὸν τίτλο, ἀπό μία σειρά παρατηρήσεων. Οἱ παρατηρήσεις αὐτές τυγχάνουν ἰδιαίτερας σπουδαιότητος καὶ ἀφοροῦν τό κείμενο τοῦ Βίου καὶ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Ἡ πρώτη ἐπισήμανση ἀφορᾷ τό πρόσωπο τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου του Χίου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ὁ συντάκτης καὶ τοῦ Βίου, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀργεῖου Νεομάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ ἀθλήσαντος. Ὁ Ὅσιος Νικηφόρος, μαθητὴς καὶ ὁμόψυχος τοῦ Ἁγίου Μακαρίου Κορίνθου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, ὑπῆρξε, ὅπως καὶ αὐτοί, Κολλυβάς. Ὅλες αὐτές οἱ Ἁγιασμένες μορφές ἀναδείχθηκαν ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς Φιλοκαλικῆς ἀναγεννήσεως. Δεύτερη παρατήρησή του εἶναι ὅτι τό Νέον Χιακόν Λειμωνάριον ἀποτελεῖ οὐσιαστικά τὴ μόνη πηγὴ γιά τόν Βίον τοῦ Μάρτυρα. Ἄλλα ἀγιολογικά ἔργα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως ὁ Συναξαριστὴς τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, ἀναφέρουν μόνο τὴ μνήμη του. Μεταγενέστερα ἔργα, ὅπως τό Ἀγιολόγιο τοῦ Σωφρονίου

Εὐστρατιάδου καί τὰ νεώτερα Μηναιᾶ, ἀντλοῦν ἀπό τό Νέον Χιακόν Λειμωνάριον καί εἶναι συγκριτικά μέ αὐτό περιληπτικώτερα. Ἄλλα, ὅπως αὐτό τοῦ Κων/νου Δουκάκη καί τοῦ Βίκτωρος Ματθαίου, ἀντλοῦν σχεδόν αὐτούσιο τόν Βίο ἀπό τό Λειμωνάριο ἐπιφέροντας μόνο μικρές δικές τους παρεμβάσεις. Τρίτη παρατήρηση εἶναι ὅτι ἀπό τήν ἐποχή τῶν πρώτων διωγμῶν, ἀλλά ἰδίως στίς δυσχερεῖς περιόδους, ὅπως ὑπῆρξε ἡ Τουρκοκρατία, οἱ Βίοι τῶν Ἁγίων καί ἰδίως τῶν Μαρτύρων ἀποτελοῦσαν προσφιλή ἀναγνώσματα τῶν πιστῶν καί σπουδαῖα μέσα γιά τήν πνευματική διαπαιδαγώγησι τῶν εὐσεβῶν. Ἡ ἐπόμενη παρατήρηση ἀφορᾷ τό στιχηρό πού προτάσσεται τῶν Συναξαρίων. Ἀπό τόν Βίο τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ αὐτό τό στιχηρό λείπει γιά ἄγνωστο λόγο, κάτι ὅμως πού συμβαίνει καί σέ ἄλλους Βίους Νεομαρτύρων. Ἡ πέμπτη παρατήρηση τοῦ κ. Ἡμελλου ἀφορᾷ τό ἀξιόπιστο τοῦ Βίου τοῦ Νεομάρτυρος, καθώς ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ὡς εὐσυνειδήτος ἱστορικός γιά τή σύνταξί του βασίσθηκε σέ αὐτόπτες καί αὐτήκοους μάρτυρες μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρξε καί ὁ ἴδιος. Ἡ ἐπόμενη παρατήρηση ἀφορᾷ τήν ἀγιοκατάταξι τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Γι' αὐτήν δέν θεωρήθηκαν ὡς κωλύματα οὔτε ἡ ἔλλειψη θαυμάτων, οὔτε ἡ ἀρχική ἄρνησί του καί ἡ ἐξόμωσί του, ἀλλά οὔτε ἡ ἔλλειψη σχετικῆς πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τά δύο πρώτα οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δέν τά θεωροῦν ὡς ἀπαράβαρα κωλύματα γιά τήν ἀναγνώρισι ἀγιότητος. Ὅσον ἀφορᾷ τό τρίτο συγχωρεῖται ἡ παράλειψι, λόγω τῶν καταπιεστικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν κατά τήν Τουρκοκρατία. Τό ἕβδομο σχόλιο ἀφορᾷ τό γεγονός ὅτι ὁ Βίος τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ παραμένει ἀμετάβλητος στό Νέον Χιακόν Λειμωνάριον, ὅπως ἐξῆλθε ἀπό τή γραφίδα τοῦ συντάκτη του, Ὁσίου Νικηφόρου, σέ ἀντίθεσι μέ ἄλλους Βίους πού ἔχουν δεχθεῖ ἀρκετές ἐπεμβάσεις. Ἡ ὄγδοη ἐπισήμανσι ἀφορᾷ τό Ἅγιο λείψανο τοῦ Νεομάρτυρος, τήν ἀνεπιτυχή προσπάθειά τῶν Χριστιανῶν νά τό ἀποκτήσουν καί τή ρίψι του στή θάλασσα ὑπό τῶν Ὀθωμανῶν. Οἱ ἀναφορές τοῦ Ὑμνογράφου Ὁσίου Νικηφόρου στήν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου στό γεγονός ὅτι τάφος τοῦ Μάρτυρος ἐγινε ἡ θάλασσα κάνουν τόν καθηγητή κ. Ἡμελλο νά διατυπώσῃ τήν πρότασι ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς

πρέπει νά συναριθμηθεῖ στούς τοπικούς Ἁγίους, πού εἶναι προστάτες τῶν θαλασσινῶν.

Τό δεύτερο κείμενο στήν ἔκδοση τῶν Πρακτικῶν ἀνήκει στόν πρωτοπρεσβύτερο Ἀδαμάντιο Αὐγουστίδη, ἀναπληρωτή καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ εἰσήγησή του εἶχε ὡς θέμα: «Κριτήρια διακρίσεως διὰ Χριστόν σαλότητος καί ψυχοπαθολογίας». Ὁ εἰσηγητής κατά τό ἀρχαῖο ρητό «Ἀρχή σοφίας ὀνομάτων ἐπίσκεψις» στήν ἀρχή τοῦ κειμένου του προτάσσει τήν ἀνάλυση τοῦ τί ὀνομάζουμε ψυχική νόσο καί ποιός θεωρεῖται ψυχικά διαταραγμένος. Κατά δεύτερον ἀποσαφηνίζει τή διαφορά πού ἔχει ὁ ὄρος ψυχική πάθηση στήν Ψυχιατρική ἀπό αὐτόν πού ἔχει στή Θεολογία. Στήν πρώτη ἐξ αὐτῶν σημαίνει τή νόσο, ἐνῶ στή δεύτερη τήν ἐπικράτηση τῶν παθῶν. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ μία ἐνιαία ψυχοσωματική ἐνότητα, ὅπου ἡ ψυχολογική, ἡ ψυχιατρική, ἡ σωματική μας κατάσταση ἐπηρεάζει τήν πνευματική μας κατάσταση, διότι εἴμαστε κάτι τό ἐνιαῖο. Ἄλλο ὅμως εἶναι τά ψυχιατρικά νοσήματα καί ἄλλο τά ψυχικά νοσήματα.

Κατόπιν ὁ πατήρ Ἀδαμάντιος Αὐγουστίδης τεκμηριώνει μέ θεολογικά καί ψυχιατρικά ἐπιχειρήματα ὅτι ὁ πραγματικός διὰ Χριστόν σαλός δέν εἶναι ψυχοπαθολογικό ἄτομο. Γιά νά εἶναι κάποιος διὰ Χριστόν σαλός πρέπει νά ἔχει κλίση ἀπό τόν Θεό. Προσποιοῦνται τούς «σαλεμένους» γιά νά κρύψουν ἀπό ταπείνωση τήν ἀγιότητά τους καί γιά νά οἰκοδομήσουν πνευματικά τούς πλησίον τους. Οἱ διὰ Χριστόν σαλοί εἶναι ἄνθρωποι πού ἔχουν ἀνέλθει ὑψηλά στά πνευματικά πράγματα, ἀλλά ἀφήνουν τούς ἄλλους νά πιστεύουν τό ἀντίθετο γι' αὐτούς. Οἱ ἀύθεντικοί διὰ Χριστόν σαλοί εἶναι σπάνιοι καί ἐμφανίζονται σέ περιόδους ἐντονης ἐκκοσμικεύσεως τῶν Χριστιανῶν. Προσποιοῦνται τούς τρελοῦς, γιά νά καταπολεμήσουν τά φοβερά καί ψυχοφθόρα πάθη τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς κενοδοξίας. Φροντίζουν νά μὴν ἀποκαλύπτεται ἡ ἀρετή καί ἡ πνευματική τους ἀξία στούς συνανθρώπους τους καί ἔχουν γι' αὐτό μία «ἐκούσια μωρία». Στό φαινόμενο τῆς σαλότητος ὑπάρχουν κίνδυνοι παρερμηνείας καί καταχρήσεως καί σημειώθηκαν στήν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τέτοια περιστατικά ψευδοσαλῶν καί ἀνθρώπων μέ ψυχοπαθολογικά συμπτώματα. Ὅπως τονίζει ὁ π. Ἀδαμάντιος «τό κριτήριον γιά ἓνα διὰ

Χριστόν σαλό είναι νά τά ἔχει τετρακόσα καί νά παριστάνει τόν τρελό γιά λόγους τέτοιας ἀκραίας ταπεινώσης πού νά βάζει τόν ἑαυτό του κάτω ἀπό τόν ὅποιονδήποτε». Κατόπιν ἐπισημαίνεται ὅτι δέν ἀποκλείεται ἕνας ἄνθρωπος πού ἔχει ἕνα ψυχιατρικό νόσημα νά μπορεῖ νά ἀγιάσει. Ἐξαρτᾶται ὅμως πῶς αὐτός θά διαχειριστεῖ τόν «σκόλοπα» αὐτόν πού ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά φέρει. Στήν κατακλείδα τῆς εἰσηγήσεώς του ὁ ὁμιλητής τονίζει τή δύναμη τῆς μετάνοιας καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, καθώς δέν θά κριθοῦμε γιά τήν ὑποτιθέμενη ἀρετή μας, ἀλλά γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο παραμείναμε στήν πίστη. Ἔτσι, παρά τά ὅποια λάθη καί ἁμαρτήματα, πού μπορεῖ νά προσέξει κανείς στή ζωή κάποιου μάρτυρα καί κρίνοντάς τον σχολαστικά, νά ἀναρωτηθεῖ πῶς ἀγίασε, ἡ ἀπάντηση εἶναι γιὰτί μαρτύρησε.

Ἡ τρίτη εἰσήγηση, πού περιλαμβάνεται, ἀνήκει στόν καθηγητή Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννη Πολέμη. Τό θέμα τῆς εἰσηγήσεως εἶναι: «*Φαινόμενα σαλότητος σέ ἀρχαία καί νεότερα Μαρτυρολόγια*». Στό κείμενό του ὁ κ. καθηγητής ἀρχικά κάνει μία σύντομη ἀναφορά στό ἀθεϊστικό κλίμα πού ἐπικρατοῦσε στήν Εὐρώπη ἐκείνη τήν ἐποχή. Καθώς καί στόν ἀντίκτυπο πού αὐτό εἶχε στόν Ὁρθόδοξο κόσμο καί τίς ἀντιδράσεις πού ἐκδηλώθηκαν σ' αὐτό ἀπό διδασκάλους τοῦ Γένους. Κατόπιν ἀναφέρεται ἐν συντομίᾳ στήν μέ θεία συνδρομή νίκη τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ στόν διάλογό του μέ τόν ἄθεο Γάλλο, τόν θαυμασμό τοῦ κόσμου, καί τήν περίοδο κατά τήν ὁποία ὁ Ἅγιος προετοιμαζόταν μέ αὐστηρή ἄσκηση, προκειμένου νά ἀξιωθεῖ τοῦ Μαρτυρίου, τό ὁποῖο τόσο ποθοῦσε. Στή συνέχεια ὁ κύριος Πολέμης προσπαθεῖ νά ἐρμηνεύσει γιὰτί ὁ Ἅγιος ἐπέλεξε νά φθάσει στό Μαρτύριο ἀφοῦ πρῶτα ἀσπασθεῖ τό Ἰσλάμ καί στή συνέχεια τό ἀρνηθεῖ καί ὄχι προκαλώντας τόν φανατισμό καί τήν ὀργή τῶν Μουσουλμάνων μέ κάποιον ἄλλο τρόπο. Ὁ Ἅγιος Νικηφόρος ὁ Χίος στόν Βίο τοῦ Ἁγίου σχολιάζει ὅτι ὁ Ἅγιος ὑπέκυψε σέ λογισμούς ὑπερηφανείας. Τά λεγόμενα αὐτά τοῦ Χίου Ὁσίου ἐπιχειρεῖ νά τά ἐρμηνεύσει ὁ εἰσηγητής, ἐπικαλούμενος τήν Κλίμακα τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ «*τήν ἐγκυκλοπαιδεία ... τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*» σέ θέματα ἀρετῶν καί παθῶν. Μέ παράθεση ἀποσπασμάτων καί τή σχετική ἀνάλυσή

τους γίνεται ο όρισμός της έννοιας τῶν παθῶν τῆς κενοδοξίας καί τῆς ὑπερηφανείας. Παράλληλα προσδιορίζονται τά σοβαρά προβλήματα πού αὐτά τά πάθη προκαλοῦν στήν πνευματική ζωή τοῦ πιστοῦ καί ἐπεξηγεῖται ποιά ἐπίδραση αὐτά ἄσκησαν στήν ἀπόφαση τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ νά ἀρνηθεῖ ἀρχικά τόν Χριστό. Ακολούθως ὁ κ. Πολέμης, πάλι μέ ἀναφορές ἀπό τόν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος, ἀναλύει τήν ἀρετή τῆς ταπεινώσεως, ἡ ὁποία «εἶναι ἡ μητέρα τῆς ἀνόδου στόν οὐρανό» καί αὐτή πού μᾶς λυτρώνει ἀπό τούς λογισμούς τῆς ὑπερηφανείας καί τῆς κενοδοξίας, ὅπως συνέβη καί στήν περίπτωση τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ.

Ἡ τέταρτη εἰσήγηση εἶναι αὐτή τοῦ κ. Ἀνδρέα Μιχαηλίδη, δρ. Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, μέ θέμα «*Ἡ ἐπιστήμη γιά τόν βίο τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ τοῦ Νεομάρτυρος...*». Στήν εἰσήγησή του αὐτή τονίζει τήν ιδιαίτερη ἀξία τοῦ γεγονότος ὅτι τά βιογραφικά στοιχεῖα γιά τόν Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ τά ἀντλοῦμε ἀπό τόν Ἅγ. Νικηφόρο τόν Χιο, ἀφενός γιατί ὁ Ἅγ. Νικηφόρος ὑπῆρξε ἀκριβῆς στήν καταγραφή τῶν Ἁγίων καί ἀφετέρου διότι ὑπῆρξε καί σύγχρονος τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Στή συνέχεια ἀναφέρεται στόν βίο τοῦ Νεομάρτυρος. Ἐπισημαίνει ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς ἀσκοῦσε τήν ἐμπειρική Ἱατρική, κάτι πού «*προϋπέθετε, κατά τεκμήριο, μία ὀλοκληρωμένη προσωπικότητα, συγκροτημένη σκέψη καί κάποιο πεδίο ἐμπειρικῶν γνώσεων προκειμένου νά ἀνταπεξέλθει στά καθήκοντά του*». Κατόπιν, ἀναφερόμενος σέ κάποια περιστατικά τῆς ζωῆς τοῦ Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ, ἐπιχειρεῖ νά ἀπαντήσῃ στό ἐρώτημα ἂν ὁ Ἅγιος κατά τή διάρκεια τῆς ζωῆς του ἔπασχε ἀπό κάποιο ψυχικό νόσημα ἢ ὑπῆρξε «*διά Χριστόν σαλός*». Ἐπεξηγεῖ ὅτι ὁ διά Χριστόν σαλός μπορεῖ νά μετέρχεται μεθόδους παράδοξης, προκειμένου νά ἐπιτύχει τόν συνετισμό τῶν ἄλλων, ποτέ ὁμως δέν χρησιμοποιεῖ βίαιες μεθόδους. Ἐν τέλει ἀποφαίνεται ὅτι κατά τήν προσωπική του ἄποψη ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς ἔπασχε ἀπό κάποια ψυχική διαταραχή, ἡ ὁποία ὁμως δέν ἐπηρεάζει τό γεγονός τῆς ἀποδεδειγμένης ἀγιότητός του, καθῶς μέ τό Μαρτύριό του ἀξιῶθηκε τόν στέφανο τῆς οὐράνιας Βασιλείας.

Τό πέμπτο κείμενο ἀνήκει στόν κύριο Ἀντώνιο Παναγιώτου, καθηγητή Βυζαντινῆς Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ εἰσήγησή του εἶχε ὡς θέμα: «*Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Ἀγγελῆς ὡς*

φορέυς τοῦ πνεύματος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως τοῦ ὑπόδουλου Γένους». Ἡ εἰσήγησις ξεκινάει μέ παράθεσις ἀποσπάσματος ἀπό κείμενο τοῦ Πατριάρχου Γενναδίου Σχολαρίου γιά τούς πρώτους Νεομάρτυρες. Οἱ Νεομάρτυρες, ὅπως ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς, ἀνέλαβαν ἴσως τό μεγαλύτερο μερίδιο τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως τοῦ Γένους ἔναντι τοῦ Τούρκου κατακτητῆ. Ἀκολουθεῖ μία συνοπτική παρουσίασις τῶν τραγικῶν συνθηκῶν διαβίωσης πού εἶχε ἐπιβάλει ἡ Τουρκοκρατία στους ὑπόδουλους Ἕλληνες. Μέ στήριγμά του τήν Ἐκκλησία καί τήν πίστη στόν Χριστό ὁ ὑπόδουλος ἑλληνισμός στά ζοφερά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ἀρχίζει νά καλλιεργεῖ τήν Ἐθνική Ἰδέα, δηλαδή τήν ἀνασύστασις τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ὅπως τονίζει ὁ κ. Παναγιώτου, ἡ Ἐκκλησία ρύθμιζε τήν πνευματική καί ἔθνική ζωή τοῦ Γένους καί εἶχε νά πολεμήσει σέ τρία μέτωπα καί μάλιστα μέ σκληρούς ἐχθρούς: τή δουλεία, τό Ἰσλάμ καί τήν προπαγάνδα τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Τό Μαρτύριο τῶν Νεομαρτύρων ἀσκοῦσε βαθύτατη ἐπίδρασις στήν ψυχή τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων. Ὁ Νεομάρτυρας καθίστατο μέ τή θυσία του παράλληλα καί Ἐθνομάρτυρας. Ἀκολουθεῖ ἡ ἐπισήμανσις σημαντικῶν στοιχείων πού ἀφοροῦν τό φαινόμενο τῶν Νεομαρτύρων. Ὅπως: α) ἡ τιμή τῶν πιστῶν στά λείψανα τῶν Νεομαρτύρων, β) ἡ ἐνθάρρυνσις πρὸς αὐτούς ἀπό τίς μητέρες τους, γ) ἡ ἄρνησή τους νά δραπετεύσουν, δ) τό Νέο Μαρτυρολόγιο τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, ε) τό σημαντικό ἔργο πού ἐπιτελοῦσαν οἱ πνευματικοί στήν περίπτωσι τῶν ἀρνησιθρήσκων, πού μετανοοῦσαν καί ἐπιθυμοῦσαν νά μαρτυρήσουν. Οἱ Νεομάρτυρες ὠφέλησαν πολλαπλῶς τούς σκλαβωμένους Ἕλληνες μέ τή θυσία τους καί στό θέμα τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως καί στό ζήτημα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Πατρίδος. Ἡ εἰσήγησις τελειώνει μέ ἀναφορές στους Νεομάρτυρες τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καί στό πνευματικό καί Ἐθνικό χρέος πού ἔχουμε σ' αὐτούς, τό ὅποιο κατά μεγάλο μέρος ἔχει παραμεληθεῖ.

Ἡ ἕκτη εἰσήγησις ἀνήκει στή δρ. Βυζαντινῆς Φιλολογίας, Μυρσίνη Αναγνώστου, καί ἔχει ὡς θέμα: «Ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ὁ Χίος: Ὁ βιογράφος τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ». Οἱ πρώτες σελίδες τῆς εἰσηγήσεως ἀποτελοῦν μία συνοπτική παρουσίασις τῶν βασικότερων ἀπό τά βιογραφικά στοιχεῖα τοῦ βίου τοῦ Ὀσίου Νικηφόρου. Ὅμως τό κυριότερο μέρος τῆς εἰσηγήσεως,

ὅπως μαρτυρεῖ καί ὁ τίτλος τῆς, ἐπικεντρώνεται στήν ἐνασχόληση τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου μέ τή σύνταξη ἀγιολογικῶν ἔργων καί εἰδικότερα τοῦ βίου τοῦ Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ. Ἰδιαίτερη ἔμφαση δίνεται σέ δύο βασικά προσόντα τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου, τά ὁποῖα τόν καθιστοῦν τό ἰδανικό πρόσωπο γιά τή σύνταξη τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Ὁ Χῖος Ὁσιος ἀφενός ὑπῆρξε ἀλείπτῃς ἀνθρώπων πού ἀρνήθηκαν τόν Χριστό καί προσχώρησαν στό Ἰσλάμ, ἀλλά κατόπιν μετανόησαν καί ποθοῦσαν τό μαρτύριο, ὅπως δηλαδή συνέβη καί στήν περίπτωση τοῦ Ἀργείου Νεομάρτυρα. Ἀφετέρου ὑπῆρξε αὐτήκοος μάρτυρας τῆς ὁμολογίας τοῦ Νεομάρτυρα Ἀγγελῆ καί τῆς θεομῆς του πίστεως στόν Χριστό. Ὅλα αὐτά ἐξασφαλίζουν τήν ποιότητα τῶν γραφομένων καί τήν ἀuthεντικότητά τους. Γιά δέ τόν πρότερο βίο τοῦ Ἁγίου, ὁ Ὁσιος ἐπικαλεῖται μαρτυρίες ἀξιόπιστων ἀνθρώπων, προκειμένου νά διασφαλίσει τήν ἀντικειμενικότητα τῶν ὄσων θά γράψει. Εἰδική ἀναφορά γίνεται στήν περίπτωση τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἕαν ἕνας πρῶην ἀρνησίθρησκος, πού ἀξιῶνεται μαρτυρικοῦ θανάτου, εἶναι ἰσότιμος μέ τούς ὑπόλοιπους Μάρτυρες. Μέ τήν παράθεση θεολογικῆς τεκμηρίωσης καταρρίπτεται ἡ παραπάνω ἀμφισβήτηση. Ἡ εἰσήγηση κατακλείεται μέ ἀναφορές στή λογοτεχνική ἐπιδεξιότητα, τήν καλλιπέπεια καί τήν εὐαισθησία μέ τίς ὁποῖες ὁ Ὁσιος Νικηφόρος ἔχει προβεῖ στή σύνταξη τοῦ Βίου τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος, ἀλλά καί ὄλων τῶν ἄλλων Βίων πού ἐκπόνησε.

Ἡ ἔβδομη καί τελευταία εἰσήγηση εἶναι αὐτή τοῦ κ. Μιχαήλ Στρομπάκη, ἐπικούρου καθηγητῆ Ἱστορικῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης, μέ θέμα: «Μουσικολογικές – μορφολογικές παρατηρήσεις στήν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Ἀγγελῆ». Ἀσχολεῖται μέ τίς ἠχολογικές ἐπιλογές τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου – ὁποῖος καί συνέταξε τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ὅπως ἔχουμε προαναφέρει – γιά τή μουσική ἐπένδυση τῶν ὕμνων καί τήν ἀνίχνευση τοῦ βαθύτερου κριτηρίου πού τόν ὀδήγησε σ' αὐτές. Παραθέτει ἕνα διάγραμμα μέ τά ψαλτέα μέρη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου, ὅπως αὐτή εἶναι καταχωρισμένη στό δεύτερο μέρος τοῦ Νέου Χιακοῦ Λειμωναρίου, καθώς καί τίς παρατηρήσεις του σχετικά μέ τήν ἐπίλυση τοῦ θέματος τῆς ἀπουσίας μικροῦ Ἑσπερινοῦ γιά τήν περίπτωση τῆς τέλεσης Ἀγρυπνίας.

Εν συνέχεια στίς αισθητικές - μορφολογικές - μουσικολογικές παρατηρήσεις του έπισημαίνει ότι ή προσεκτική εξέταση τής Ακολουθίας του Αγίου Αγγελή - παρά τή φαινομενική όμοιότητά της μέ τίς Ακολουθίες τής Αγίας Βαρβάρας καί του Νεομάρτυρος Δημητρίου του Πελοποννησίου - άποδεικνύει τήν πρωτοτυπία καί ιδιαιτερότητά της μέ τόν κατά περίπτωση συνδυασμό τών ήχων καί τήν έναλλαγή τους. Μέ αυτό τόν τρόπο εκφράζονται μελωδικά από τήν τονική διελευστίνα του Κυρίου (Β' ήχου) καί του Πλαγίου (πλ. Δ') τόσο οί ταραχώδεις διακυμάνσεις του βίου του, όσο καί ό θρίαμβος του μάρτυρος καί ή πρεσβεία του για τήν στρατευομένη επί γής Έκκλησία του Χριστού. Τέλος τονίζει ότι ό Όσιος Νικηφόρος δέν επέλεξε τυχαία τούς συγκεκριμένους ήχους καί τούς συνδυασμούς τους, οί όποιοι χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία μέ σκοπό νά εκφράσουν μέ εύληπτο τρόπο στους άκροατές πιστούς τά ιδιαίτερα στοιχεία τής ζωής του μάρτυρα. Η εισήγησή του κατακλείεται μέ τήν παράθεση κειμένων μελοποιημένων τών δοξαστικῶν τών Έσπερίων, Αποστίχων καί Αϊνων, τά όποια μελοποιήθηκαν από τόν κ. Μιχ. Στρομπάκη, καθώς καί τό Απολυτίκιο του Αγίου Αγγελή, τό όποιο τονίσθηκε από τόν ίδιο.

Η καλαισθητή αυτή έκδοση τών «Πρακτικῶν της Έπιστημονικῆς Ημερίδος, επί τή συμπληρώσει 200 ετών από του μαρτυρίου του Αγίου Νεομάρτυρος Αγγελή του Αργείου του εν Χίω αθλήσαντος», μάς παρακινεί νά συγχαροῦμε όλους τούς προαναφερθέντες συντελεστές της, οί όποιοι συνδυάζοντας τόν θεολογικό μέ τόν έπιστημονικό λόγο, επιδεικνύοντας ζήλο, αλλά καί καταβάλλοντας κόπο καί δαπανώντας χρόνο, παρέδωσαν στά χέρια τής Χιακῆς Έκκλησίας καί όλου του Όρθοδόξου κόσμου ένα τέτοιο εκλεκτό θεολογικό έργο. Ένα βιβλίο έγκυρο, όσο καί ενδιαφέρον καί συνάμα πνευματικά ωφέλιμο για όλους τούς φιλοάγιους, φιλομάρτυρες καί φιλακόλουθους πιστούς, τό όποιο εύχόμασθε καί εύελπιστοῦμε νά συγκαταλεχθεϊ στά ράφια όσο τό δυνατόν περισσοτέρων βιβλιοθηκῶν, σέ βαθμό, πού λίαν συντόμως νά απαιτηθεϊ ή επανέκδοσή του. Η χάρη του Αγίου Νεομάρτυρος Αγγελή καί οί πρεσβείες του προς τόν Τριαδικό Θεό άσσκεπάζουν τό νησί τής Χίου καί όλόκληρη τήν Ελλάδα μας.».

Ο κ. Αφενδούλης είπεν: «Αποτελεῖ ιδιαίτερη χαρά και τιμή μου νά συμμετέχω ως ἰατρός σέ αὐτή τήν ἐκδήλωση στήν μνήμη τοῦ Ἱατροῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ. Θέλω νά εὐχαριστήσω θερμά τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μάρκο γιά τήν ιδιαίτερα τιμητική αὐτή πρόσκληση καί νά παραθέσω τήν ὁμιλία μου μέ τίτλο: *ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: ΔΥΟ ΕΥΘΕΙΕΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ Ἡ ΤΕΜΝΟΥΣΕΣ..;*

Ποιός ἀπό ἐμᾶς δέν ἔχει ἀκούσει φράσεις ὅπως ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀντίθετη μέ τήν Ἱατρική καί τήν Ἐπιστήμη γενικότερα, «Πίστετε καί μὴ ἐρεῦνα...», πολλοί μεγάλοι γιατροί εἶναι ἄθεοι καί πολλά ἄλλα; Καί ὡς σκεπτικιστής καί βέβαια γιατρός καί ἄρα ἐπιστήμων διερωτῶμαι πῶς γίνεται νά προβάλλεται μία τόσο μεγάλη ἀντίθεση καί παράλληλα ἡ Ἐκκλησία νά ἔχει τόσους πολλούς ἀναγνωρισμένους Ἱατρούς Ἁγίους, ὅπως ὁ Ἅγιος Λουκάς, οἱ Ἅγιοι Ανάργυροι καί τόσοι ἄλλοι. Ἐνας ἀπό αὐτούς εἶναι καί ὁ Ἅγιος Νεομάρτυρας Ἀγγελῆς ὁ Ἀργεῖος ὁ ἐν Χίῳ ἀθλήσας. Ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς, μαρτύρησε στό νησί μας τό 1813 καί πρὸς τιμὴν τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τό μαρτύριό του διοργανώθηκε ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Χίου Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2013 Ἐπιστημονική Ἡμερίδα μέ συμμετοχή ἔγκριτων ἀνθρώπων τῆς Πίστης, τῆς Διανόησης καί τῆς Ἱατρικῆς. Μάλιστα τό 2020 τά πρακτικά τῆς ἡμερίδας ἐκδόθηκαν σέ ἐντυπη μορφή. Κάνοντας μία σύντομη μνεία στόν βίον τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ μέ βάση τίς ἀναφορές τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου τοῦ Χίου θά ἀναφέρω ὅτι γεννήθηκε στό Ἄργος τῆς Πελοποννήσου καί ἔζησε στό Κουσάντασι ὅπου ἀσκοῦσε τήν ἐμπειρική Ἱατρική. Οἱ καταγραφές τόν χαρακτηρίζουν ὡς ἕναν ἡσυχιο καί εὐλαβῆ ἄνθρωπο, ἀλλά καί θερμό ὑποστηρικτή τῆς εὐσέβειας. Ἐνα ἀξιοσημείωτο γεγονός τοῦ βίου του ἀποτελεῖ ἡ μονομαχία του μέ κάποιον Γάλλο ἄθεο ὁ ὁποῖος προσέβαλε τήν πίστη του, στήν ὁποία μάλιστα προσήλθε ἄοπλος ἔναντι τοῦ πάνοπλου Γάλλου προσπαθώντας νά ἀποδείξει ὅτι μέ ὄπλο τήν Πίστη του θά κέρδιζε τήν μάχη ὑπερασπιζόμενος τίς πεποιθήσεις του. Ὁ τελευταῖος ἀποσύρεται ἀπό τήν μονομαχία καί ἔτσι ὁ Ἀγγελῆς χρίζεται νικητής. Μετά ἀπό αὐτό τό γεγονός ἡ συμπεριφορά του ἀλλάζει καί ὁ ἴδιος κλείνεται στόν ἑαυτό του, παραμελεῖ τήν ἀσκήση τῆς ἱατρικῆς καί τήν κοινωνική ζωὴ καί

χαρακτηριστικά όπως τονίζεται δέν ασχολείται ούτε μέ τήν σίτισή του. Μάλιστα στήν προσπάθειά του νά μαρτυρήσει γιά τήν πίστη του έφτασε στό σημείο νά τήν άπαρνηθεί φαινομενικά και νά τουρκέψει, κάνοντας διάφορες άλλοπρόσαλλες πράξεις. Έτσι οί Τουρκοί τόν έστειλαν στήν Χίο, όπου συνέχισε νά έχει τήν ίδια συμπεριφορά και νά είναι προσβλητικός και συχνά βίαιος άπέναντι στους τελευταίους. Ο Αγγελής συνειδητοποιώντας τό λάθος του άπαρνήθηκε τούς Τούρκους και ξύρισε τήν γενειάδα του σέ μία συμβολική πράξη άσπασμού τών Χριστιανικών καταβολών του. Μέ κατάνυξη και προσευχή είχε εισέλθει στόν πραγματικό και θείο δρόμο του μαρτυρίου. Και όντως μετά άπό έξι μήνες παραμονής του στό νησί μας, συνελήφθη άπό τούς Τούρκους, βασανίστηκε γιά τήν πίστη του και τελικά άποκεφαλίσθηκε στήν πλατεία Βουνακίου τό Δεκέμβριο του 1813, φθάνοντας τελικά στό Μαρτυριό του. Μάλιστα λόγω τής έπίδειξης θρησκευτικής λατρείας άπό τούς συνανθρώπους του, οί Τουρκοί έριξαν τό λείψανό του στήν θάλασσα.

Ως ιατρός και έγώ διαβάζοντας τά πρακτικά θά σχολιάσω τίς άπόψεις δύο έγκριτων συναδέλφων. Ο πρώτος είναι ο κ. Ανδρέας Μιχαηλίδης, καθηγητής Ιστορίας τής Ιατρικής στήν Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, μέ τόν όποιο μοιράζομαι τό ίδιο έρώτημα: Άραγε, τί μπορεί νά συνεισφέρει μία ιατρική ματιά στήν προσέγγιση μιās μεγάλης προσωπικότητας τής πίστεως, όπως ο Άγιος Αγγελής, ή όποία κατετάγη στόν χορό τών Αγίων.; Μπορεί νά συνεισφέρει πολλά δεδομένου ότι ο Αγγελής χαρακτηρίστηκε στις άναφορές ως ψυχικά άσθενής. Ο κ. Μιχαηλίδης προσπαθώντας νά διακρίνει τελικά αν έπρόκειτο περί ψυχικής νόσου ή τής διά Χριστόν Σαλότητος καταλήγει στό συμπέρασμα ότι ανεξάρτητα άπό τήν στενότερη έννοια τής κατηγοριοποίησης, ο άγιος Αγγελής βίωσε κάποια μορφή ψυχικής νόσου ή μετατραυματικού στρες τήν όποία άναγνώρισε και τελικά ο Θεός πού θέλει όλους νά τούς σώσει τόν άξίωσε μέ αυτό πού ο ίδιος τόσο ποθοῦσε... τό μαρτύριο και τήν άγιοποίησή του. Αυτήν τήν τελευταία έννοια τής διά Χριστόν σαλότητος άναλύει μέ έξαιρετικό τρόπο στήν εισήγησή του ο π. Αδαμάντιος Αύγουστίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής στήν Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ψυχίατρος, ο όποίος τήν όρίζει ως ένα

χάρισμα, μία «έκούσια μωρία» τῶν πεφωτισμένων ἀνθρώπων πού τούς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ἀγιοποίηση ἐπιβεβαιώνοντας καὶ τὴν ρῆση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅτι «ὁ Θεὸς τὰ μωρὰ ἐξελέξατο, ἵνα τούς σοφοὺς καταισχύνη». Ἔτσι λοιπόν, οἱ διὰ Χριστὸν σαλοὶ εἶναι ἄνθρωποι μὲ πλήρη ἐνσυναίσθηση καὶ ἐπίγνωση τῆς πραγματικότητας, οἱ ὁποῖοι ἐπιλέγουν νὰ παριστάνουν τούς σαλοὺς φθάνοντας σὲ μία ἀκραία μορφή ταπείνωσης πάντα μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Διακρίνεται ἔτσι λοιπόν ἀπὸ τὴν ψυχικὴ νόσο πού ἐνέχει τὴν ἀπώλεια τῆς ἐνσυναίσθησης καὶ πολλές φορές τῆς ἐπαφῆς μὲ τὴν πραγματικότητα. Διακρίνεται ἐπιπλέον, καὶ ἀπὸ τὴν συνειδητὴ προβολὴ τρέλας μὲ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς πού ἱκανοποιοῦν τὴν αὐτοπροβολή ἢ τὴν ἀσκηση βίας στό ὄνομα τῆς θρησκείας. Πρόκειται γιὰ μία κατάσταση μεγάλης πνευματικότητας πού μέσα ἀπὸ τὸ θεῖο χάρισμα μὲ τρόπο ρηξικέλευθο μετατρέπουν τὴν ἐγκόσμια ζωὴ σὲ ζωὴ ἀρετῆς, ἀθανασίας καὶ ἀφθαρσίας. Ἔτσι ἄλλωστε ἐπραξε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Ὅποιος ἐφθασε στὴν ἀκραία μορφή ταπείνωσης καὶ στόν θάνατο προκειμένου νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο. Καταληκτικά λοιπόν τονίζεται ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀγγελῆς εἶναι ἓνα ἐνδιάμεσο παράδειγμα ψυχικῆς κατάστασης πού πρέπει νὰ κρίνεται μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐποχῆς του, ὁ ὁποῖος τελικά μὲ πλήρη συναίσθηση μαρτύρησε γιὰ τὴν Πίστη του καὶ ἀγιοποιήθηκε. Ἐξάλλου ἡ ζωὴ ὅπως λέμε στὴν καθομιλουμένη θέλει καὶ λίγη τρέλα, καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἄνθρωποι πού διέπρεψαν σὲ διάφορους τομεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς κοινωνίας εἶχαν κάποια μορφή ψυχικῆς νόσου. Φαίνεται λοιπόν μέσα ἀπὸ τὰ σχόλια τῶν δύο ὁμιλητῶν πόσο ἀρμονικὰ συγκεράστηκαν ἡ Ἱατρικὴ μὲ τὴν Θρησκεία καὶ τὴν Θεολογία μὲ σκοπὸ τὴν ἐρμηνεία τοῦ βίου ἐνός Ἁγίου-ιατροῦ, τοῦ Ἁγίου Ἀγγελῆ.

Ἐπανερχόμενος λοιπόν στό ἀρχικὸ κομμάτι τῆς ὁμιλίας μου γιὰ τὴν σχέση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ἱατρικὴ θὰ πῶ πῶς ὄχι μόνο ἀνεξάρτητες δὲν εἶναι, ἀλλὰ εἶναι δύο ἔννοιες ἄρρηκτα συνδεδεμένες. Ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τοῦ ἱατροῦ τονίζω πῶς ὅσο περισσότερο μελετᾶμε τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, τόσο περισσότερο ἀνακαλύπτουμε τὴν τελειότητα καὶ τὴν ἀρμονία μὲ τὴν ὁποία εἶναι φτιαγμένο, καὶ κατανοοῦμε ὅτι κανένας ἄλλος δὲν θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσει κάτι τόσο τέλειο πέρα μόνον μίᾳ ἀνώτερη καὶ τέλεια ὄντοτητα ὅπως ὁ Θεός. Ἐπιπλέον, ἐμεῖς οἱ γιατροὶ ἔχουμε τὴν εὐλογία νὰ

δίνουμε την ένδεδειγμένη θεραπεία για τις διάφορες νόσους στους ασθενείς μας, ωστόσο δεν ανταποκρίνονται όλοι με τον ίδιο τρόπο. Κάποιοι πάνε καλά και κάποιοι όχι. Και όπως λέμε για τους ογκολογικούς ασθενείς, αυτοί που έχουν ψυχική δύναμη και άρα πίστη είναι αυτοί που συνήθως έχουν καλή ανταπόκριση στην θεραπεία. Και βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε τις περιπτώσεις εκείνες που εμείς οι γιατροί χαρακτηρίζουμε ως ιατρικά θαύματα, όπου ίσως η θεϊκή παρέμβαση είναι αυτή που παραβλέπει τους κανόνες της φύσης και κάνει καλά τον ασθενή μας.

Όσον αφορά στην εκκλησιαστική προσέγγιση, όπως πολύ ωραία έχει επισημάνει ο Μητροπολίτης Χίου, ήδη από την Παλαιά Διαθήκη και το κείμενο «Σοφία Σειράχ» τονίζεται ότι ο Θεός έχαρισε στους ανθρώπους τα φάρμακα και ο πιστός άνθρωπος δεν τα αποστρέφεται. Και έτσι ήδη από την αρχαιότητα και τις πρώτες μορφές λατρείας ή ιατρική θεωρείται μαγεία και στην εποχή του Ιπποκράτη το Ιερατείο αναπτύσσει ιατρικές δραστηριότητες, φθάνοντας στον Χριστό και την διδασκαλία Του που προβάλλει τον άνθρωπο ως ψυχή και σώμα θεμελιώνοντας έτσι την έννοια της ιατρικής επιστήμης. Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος κήρυττε πολύ σωστά πως κάθε μέλος της κοινότητας είχε ένα συγκεκριμένο χάρισμα το οποίο όφειλε να χρησιμοποιεί για την ευημερία των συμπολιτών του, με τους ιατρούς να κατέχουν εξέχουσα θέση δεδομένου ότι ήταν προικισμένοι με την δυνατότητα να θεραπεύουν τον πόνο. Ο Αρχιεπίσκοπος Γεώργιος Κωνιάτης τον 13ο αιώνα θεωρούσε την ιατρική ως την ύψιστη μορφή φιλανθρωπίας. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς ήταν μαθητής και ταυτόχρονα γιατρός του Αποστόλου Παύλου. Ο άγιος Νεκτάριος, ένας από τους τελευταίους μεγάλους αγίους πέθανε μέσα στο Αρεταίειο Νοσοκομείο, υπό την φροντίδα των ιατρών. Και βέβαια, ο όρκος του Ιπποκράτη που δίνει κάθε γιατρός έχει πολλά κοινά στοιχεία με την διδασκαλία του Χριστιανισμού. Αυτά είναι μερικά παραδείγματα που αναδεικνύουν περίτρανα πως η Εκκλησία όχι μόνο δεν κατακρίνει την ιατρική, αλλά την θεωρεί μία αρετή, ένα χάρισμα και ένα δώρο του Θεού προς τους ανθρώπους. Έξάλλου, η ζωή του ανθρώπου μακριά από τον Παράδεισο έχει ταυτιστεί με την φθορά, την ασθένεια και τον θάνατο, και έτσι ο φιλεύσπλαχνος Θεός έστειλε τους ιατρούς με την φώτιση και το χάρισμα

πού τούς δίνει γιά νά έκφράσουν τήν φιλανθρωπία του, νά γιατρέψουν τίς ασθένειες καί νά άπαλύνουν τόν άνθρωπino πόνo. Κάθε νίκη άπέναντι στην ασθένεια καί στον θάνατο είναι μία μικρή Ανάσταση για τούς ανθρώπους μέσα από τήν όποία μπορούν νά έρθουν πιο κοντά στον Θεό, καί οί γιατροί τους πού τούς βοηθούν νά τό πετύχουν αυτό έχουν τήν εύλογία τής θεραπείας καί τής φιλανθρωπίας πού ό Ίδιος ό Δημιουργός άπλόχερα τούς χάρισε.

Έτσι λοιπόν Ιατρική καί Έκκλησία είναι δύο ευθείες τέμνουσες καί όχι παράλληλες όπως μερικοί προσπαθούν μέ δόλο νά προβάλλουν δημιουργώντας πλάνες. «Πίστευε μετ' έρεύνης» λέει ή Έκκλησία μας καθώς όσο πιο πολύ κατανοείς τόν κόσμο, τόσο πιο κοντά φθάνεις στον Δημιουργό του. Τό σημείο τομής λοιπόν ιατρικής καί έκκλησίας δέν είναι άλλο από τόν άνθρωπο, μία σύνθετη ψυχοσωματική οντότητα φτιαγμένη κάτ εικόνα καί καθ' όμοίωσιν του Θεού καί τήν άγάπη του τελευταίου για αυτόν. Καί αν ή Ιατρική τελείται στά Νοσοκομεία μέ στόχο τήν ίαση του σώματος, ή Έκκλησία είναι τό Νοσοκομείο τής ψυχής πού στόχο έχει τήν σωτηρία της καί τήν επανένωσή της μέ τόν Θεό. Καί κάπου εδώ αναδύεται καί ό κλάδος τής Ψυχιατρικής πού άποτελεί τήν προσπάθεια τής Ιατρικής νά κατανοήσει τήν ψυχική καί ψυχοσωματική οντότητα του ανθρώπου καί νά θεραπεύσει τά νοσήματα τής ψυχής καθώς φθάνει στο έκκλησιαστικό κήρυγμα ότι ό άνθρωπος είναι ψυχή καί σώμα. Έτσι λοιπόν προσπαθει νά βοηθήσει τούς ανθρώπους πού έχουν νοσήματα τής ψυχής νά κατανοήσουν τήν νόσο τους, νά φέρει ξανά στην πραγματικότητα τούς νεώτερους «Άγγελήδες», καί νά τούς άνοίξει καί πάλι τόν δρόμο προς τήν άρετή καί τήν άγιότητα.

Ως γιατρός, λοιπόν, θέλω νά έκφράσω τήν ιδιαίτερη τιμή καί χαρά πού αισθάνομαι για τό θείο δώρο, πού μου δόθηκε, ώστε νά μπορώ νά γιατρέύω τούς συνανθρώπους μου καί μέ άνιδιοτέλεια νά μοιράζομαι αυτό πού ή Έκκλησία ονομάζει χάρισμα μαζί τους. Καί δέν μπορώ παρά νά πώ ότι όσο πιο πολύ έμβαθύνω στην Ιατρική καί τόν Άνθρωπο τόσο πιο κοντά αισθάνομαι ότι έρχομαι προς τόν Θεό.

Κλείνοντας, καί για νά αναφερθώ καί στην σύγχρονη μάχη πού δίνει ή ανθρωπότητα καί ή ιατρική ενάντια στον κορωνοϊό είναι μεγάλη ή χαρά

μου πού ή Μητρόπολη τής Χίου βρίσκεται από τήν αρχή δίπλα στους γιατρούς καί στηρίζει τό έργο μας, τίς ιατρικές πράξεις καί τόν έμβολιασμό πού εΐναι τό όπλο πού έξασφάλισε σύσσωμη ή ιατρική κοινότητα μέ τήν φώτιση του Θεού στήν μάχη αυτή. Ότιδήποτε άλλο θά αποτελούσε πλάνη ή δοξασία, δεδομένου ότι όπως τονίσθηκε καί παραπάνω Ιατρική καί Έκκλησία εΐναι δύο έννοιες στενά συνδεδεμένες καί εύλογημένες από τόν Θεό καί έπομένως ή Έκκλησία μας όντας πάντα συνδεδεμένη μέ τήν κοινωνική πραγματικότητα νοουθετεί τούς πιστούς ώστε νά καταφεύγουν καί νά έμπιστεύονται τούς ιατρούς στίς δύσκολες αυτές στιγμές.

«Τίμα Ιατρόν...καί γάρ αυτόν έκτισε Κύριος...»

β) Τήν Παρασκευή 10ην Δεκεμβρίου 2021 ό Έξοχώτατος Πρόεδρος τής Γαλλικής Γερουσίας κ. M. Gerard Larcher ως καί οί Έξοχώτατοι Γερουσιαστές M. Jean-Francois Rapin, M. Christian Cambon, M. Didier Marie, M. Philippe Bonnecarrere, M. Hubert de Canson καί M. Patrick Dray έπραγατοποίησαν προσκυνηματική επίσκεψη στήν ιστορική καί μαρτυρική, ένδοξη Ίερά Μονή του Άγίου Μηνᾶ Χίου, όπου τούς ύπεδέχθη ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρών καί Οίνουσσών κ. Μάρκος μέ τήν έμπρεπόμενη στους ύψηλούς επισκέπτες τιμή, μέ τήν συμμετοχή καί τής Όσιωάτης Ήγουμένης Φιλοθέης ως καί τής Έπιτροπής συμπαραστάσεως τής Ίεράς Μονής. Στήν είσοδο μάλιστα τής Ίεράς Μονής εκτός τής έλληνικής εκυμάτιζε μαζί μέ τήν έλληνική καί ή γαλλική Σημαία. Τούς επισκέπτες συνόδευαν ό Υπουργός Μεταναστεύσεως κ. Παναγιώτης Μηταράκης, ό Πρόεδρος τής Γαλλίας στήν Ελλάδα κ. Patrick Mannonave καί ή Πρόξενος τής Γαλλίας στήν Χίο κ. Isabelle Kergoat.

Ακολούθησε, μέ ιερή συγκίνηση, ή επίσκεψη στο όλοκαυτωθέν από τούς Τούρκους τό 1822 καί αίματόστικτο μέχρι σήμερα Καθολικό τής Ίεράς Μονής, ως καί στο Όστεοφυλάκιο του Ίερού Παρεκκλησίου των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, μέ τίς προθήκες μέρους των πάλλευκων ιερών όστων των σφαγιασθέντων, όπου ό Έξοχώτατος Πρόεδρος τής Γαλλικής Γερουσίας κατέθεσε δάφνινο στεφάνι τιμής καί δόξης καί, στή συνέχεια, στο Ίστορικό Μουσείο των Σφαγών τής Χίου "ΙΣΤΟΡΙΗΣ ΑΠΟΔΕΞΙΣ ΗΔΕ", τό όποϊον εγκαινιάστηκε πρόσφατα, τήν 10ην Νοεμβρίου 2021, καί αποτελεί κατόρθωση του Έντιμοτάτου κ. Αθανασίου Μαρτίνου, Πολιτικού

Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καί τῆς Ἐριτίμου συζύγου του κ. Μαρίνης Μαρτίνου, διὰ τῆς δωρεᾶς των μέσῳ τοῦ Ἰδρύματος "ΑΙΓΕΥΣ".

Ἡ ξενάγηση, τὴν ὁποία παρηκολούθησαν μὲ μεγάλη προσοχή καὶ ἐνδιαφέρον οἱ ἐπισκέπτες, ἔγινε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκο, συνεπικουρούμενο ἀπὸ τὸν Ἀρχιτέκτονα κ. Ἐμμανουήλ Βουρνοῦ, πρ. Δήμαρχο Χίου, καὶ τὴν κ. Μαριλιάννα Χριστοφορίδου, καθηγήτριαν τῆς Γαλλικῆς Φιλολογίας.

Οἱ ἐπισκέπτες δέχθησαν τὸ μοναστηριακὸ κέρασμα στὴν τραπεζαρία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς καὶ δῶρα μὲ βιβλία καὶ χιώτικα προϊόντα ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου κ. Μᾶρκο. Κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ δώρων ὁ Σεβ. Χίου κ. Μᾶρκος προσφώνησε μὲ μνημειώδη λόγο τὸν Πρόεδρο τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας. Ἀνεφέρθη στὸ φιλελληνικὸ πνεῦμα τῶν Γάλλων Ε. Ντελακρουά καὶ Β. Οὐγκώ μὲ ἀφορμὴ τὴν Σφαγὴ τῆς Χίου, στὴν ὑποστήριξη τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας γιὰ τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Ἐνωση, στὴ σύγχρονη ἀμυντικὴ συμφωνία Ἑλλάδος-Γαλλίας, στὴν κίνηση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Γαλλίας γιὰ τὴν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν καὶ λατινικῶν σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ὁμολόγους τοῦ Ἑλλάδος, Κύπρου καὶ Ἰταλίας, στὶς βάσεις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν Πῶλ Βαλερύ καὶ στὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνδρέα Κάλβου στὸν Γάλλο Στρατηγὸ Λαφαγιέτ. Ἀπαντώντας ὁ κ. Larcher ἐτόνισε τὸ εὐρωπαϊκὸ πνεῦμα τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ διεκήρυξε ὅτι τὰ θαλάσσια σύνορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἀπονέμοντας στὸν Σεβασμιώτατο τὸ χρυσὸ μετάλλιο τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησή τους ἐξέφρασαν τίς θερμὲς τους εὐχαριστίες καὶ τὸν ἐντυπωσιασμό τους "ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον", γιὰ ὅλα ὅσα ἄκουσαν καὶ εἶδαν.

γ) Εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ὁμιλιῶν τῶν Σχολῶν Γονέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν ἡ κ. Ἀθηνά Ζαχαροῦ-Λουτράρη, Δρ Ἱστορίας, Συγγραφέας, Ἐκπαιδευτικὸς Δευτεροβαθμίου Ἐκπαιδεύσεως ἐδίδαξεν εἰς τὰς Σχολὰς Εὐαγγελιστρίας Χίου (13 Δεκεμβρίου 2021), Παναγίας Ἐρειθιανῆς Βροντάδου (16 Δεκεμβρίου 2021), καὶ Ἁγ. Γεωργίου Νενήτων (20 Δεκεμβρίου 2021) μὲ θέμα:

«*Η γνώση τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου μας καί ἡ προσπάθεια εὐαισθητοποίησης τῶν παιδιῶν*».

δ) Μέ τήν Χάρη, τό ἔλεος καί τήν βοήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ Ἱερά Μητρόπολη Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν ὀλοκλήρωσε τίς προγραμματισμένες ἐκδηλώσεις της γιά τήν ἐπέτειο τῶν 200 ἐτῶν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας.

Τήν Τρίτη 28η Δεκεμβρίου 2021, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Μᾶρκος, τιμώντας τήν ἱερά μνήμη τοῦ Χίου ἐκ τῶν Κολλυβάδων Ὁσίου καί Θεοφόρου Πατρός ἡμῶν Νήφωνος, τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στήν Ἐνορία Ἁγίου Γεωργίου τῆς γενέτειρας τοῦ Ὁσίου κώμης τῶν Πατρικῶν στά Μαστιχοχώρια.

Μέ τόν Σεβασμιώτατο συλλειτούργησαν οἱ Αἰδεσιμώτατοι: Πρωτοπρεσβύτερος κ. Στέφανος Λάρδας, Οἰκονόμος κ. Στυλιανός Λαμπρινούκας, Οἰκονόμος κ. Δημήτριος Καλίκας, καί ὁ Ἱερολογιώτατος Ἀρχιδιάκονος κ. Απόστολος Λάρδας. Τήν ἱερά τέχνη τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ διακόνησαν στά ἀναλόγια οἱ κ. Μιχαήλ Σαϊντάνης καί κ. Νικόλαος Ράλλης, ἐνῶ εἰς τό Ἱερόν Βῆμα διακόνησαν παιδιά τῆς Κατασκηνώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως "ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ".

Κατά τό Θεῖο Κήρυγμα ὁ Σεβασμιώτατος ἀναφέρθηκε στήν σημασία τῶν Κολλυβάδων καί γενικότερα τῆς Ἐκκλησίας στήν διατήρηση τῆς θρησκευτικῆς καί ἐθνικῆς ταυτότητας τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων καί ἔδωσε ἔμφαση στήν ἑλληνική γλῶσσα, στήν ὁποῖαν ἐγράφη ἡ Ἁγία Γραφή, τά Πατερικά καί τά Ὑμνολογικά Κείμενα τῆς Ἐκκλησίας. Τόνισε ὅτι ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἐγινε καί διά τήν γλῶσσαν («*πάρεξ ἐλευθερία καί γλῶσσαν*» Δ. Σολωμός) καί ἀνακοίνωσε τήν ἔκδοση ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀνθολογίου κειμένων τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσας ἀπό τόν Ὅμηρο ἕως τίς ἡμέρες μας ὑπό τόν τίτλο «*Τήν γλῶσσαν μου ἔδωσαν τήν Ἑλληνικήν*».

Στήν ἐπετειακή αὐτήν ἔκδοση περιλαμβάνονται κείμενα τῆς Κλασσικῆς Γραμματείας (Ἐπική-Λυρική-Δραματική Ποίησης, Ἱστορία, Φιλοσοφία, Ρητορική), τῆς Βιβλικῆς, Πατερικῆς καί Ὑμνογραφικῆς Γραμματείας, Λόγια καί Δημῶδη τῶν Βυζαντινῶν καί Μεταβυζαντινῶν Χρόνων καί τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματείας. Μεταξύ ὄλων αὐτῶν ἀξίζει νά

σημειωθεί ότι αναφέρθηκε ιδιαίτερος σέ ποιήμα του Ἐθνομάρτυρος του Κυπριακοῦ ἀγῶνος Εὐαγόρα Παλληκαρίδη. Τά θέματα τῶν ἐπιλεγέντων κειμένων προσδιορίζουν τήν πολιτιστική ταυτότητα καί ἰδιοπροσωπεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους σέ διάρκεια 3000 χρόνων. Στό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐψάλη ὁ Ἐθνικός Ὑμνος καί ὁ Μητροπολίτης Χίου ἔκλεισε τίς ἐτήσεις ἐκδηλώσεις μέ τήν δοξολογία:

«Δόξα τῇ Αγία καί Ὁμοουσίῳ, καί Ζωοποιῷ καί Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, πάντοτε, νῦν, καί ἀεί, καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ΑΜΗΝ».

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

**ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Γερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἴστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ κατηχητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

Χριστουγεννιάτικη Έορτή Κατηχητικῶν Σχολείων Ἱ. Μ. Χίου (26.12.21).

Μνήμη Ὁσίου Νήφωνος τοῦ Χίου.
(Ι. Ν. Ἁγ. Γεωργίου Πατρικῶν 28.12.21).

Η ΕΛΛΑΣ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑ

ΠΑΡΘΙΜΕΝΟ
ΣΕΛΟΣ
FOR FATE
The Grapes Boy
Art. 45
ΕΛΛΑΣ ΠΕΛΛΑΣ

(ISSN:2529-1254)